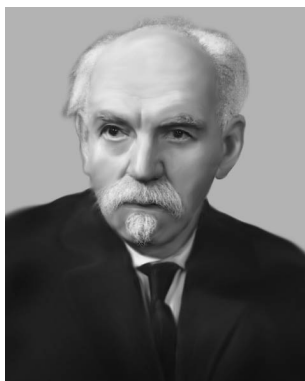

А. М. Негрійко

Гольдман Олександр Генріхович

ГОЛЬДМАН Олександр Генріхович (22. 01 (03. 02). 1884, Варшава – 30. 12. 1971, Київ) – фізик. Доктор фізико-математичних наук (1935), професор (1946). Академік АН УРСР (1929). Студент фіз.-мат. факультету Університету св. Володимира у Києві (1901–09) та філос. факультету Ляйпциз. університету (1905–08, д-р філософії). У доктор. дис. подав перше фотоелектр. пояснення фотохім. процесів. Працював 1911–14 у Ляйпциз. університеті, відкрив явище фотополяризації діелектриків (нині в основі ксерографії) і на прикладі полікристал. сірки дослідив і описав умови запису, зберігання та стирання інформації в діелектриках. 1914–18 викладав у С.-Петербур. політех. інституті, розробляв рос. еталон ампера у Гол. палаті мір і ваги. Від 1918 – у Києві, де очолював каф. фізики у Політех. (1921–30) та Мед. (1922–29) інститутах; 1929–38 – проф. Університету. 1921 організував і очолив фіз. дослідн. лаб., яка 1922 перетворена на Київ. н.-д. каф. фізики, 1929 – в НДІ фізики, від 1936 – Інститут фізики АН УРСР (1929–38 – директор). 1930–38 – голова правління Укр. асоц. фізиків, чл. Президії АН УРСР, академік-секр. Відділ. матем. і природн. наук АН УРСР; ред. ж. «Українські фізичні записки» (1926–37), чл.-співроб. фіз. секції природн. відділу Інституту укр. наук. мови ВУАН (1926). 22 січня 1938 заарешт. НКВС за звинуваченням в актив. участі в укр. націоналіст. організації, виключений з АН УРСР і висланий на 5 р. до Казахстану. 1940–44 вчителював, був інж. гідравл. розрахунків у м. Акмолинськ (нині Астана). Після закінчення заслання працював у різних навч. закладах РФ. Реабіліт. 1956, поновл. у званні академік Від 1959 – зав. лаб. електролюмінесценції Інституту фізики АН УРСР. Один із фундаторів фіз. досліджень в Україні, засн. київ. школи фізики напівпровідників (1920-і рр.). Встановив осн. закони перетворення енергії світла в електричну у т. зв. фотоелектр. ланках (ефект Беккереля). Розробив електр. методи для вивчення фотохім. процесів,

відкрив ефекти незалежності фотоелектр. струму від опору та виникнення електропровідності в рідких діелектриках під дією ультрафіолет. освітлення. Вивчав фотогальваніч. ефект, процеси у твердотільних фотоелементах, закономірності вентильного ефекту. Ініціатор і кер. дослідж. сірчистого срібла для виготовлення вентил. фотоелементів. Дослідив інфрачервону люмінесценцію закису міді та електролюмінесценцію деяких складних сполук. Автор праць з історії фізики.

Основні праці

Lichtelektrische Untersuchungen an Farbstoffezellen // Annalen der Physik. 1908. Bd. 27, № 13; Zur Theorie des Becquereleffektes // Там само. 1914. Bd. 44, № 14 (співавтор); Основні закономірності теорії твердих випростувачів та фотоелементів. К., 1934; Ломоносов как физик // Укр. фіз. зап. 1937. Т. 6, вип. 1–2; Михаил Петрович Авенариус и Киевская школа экспериментальной физики // УФН. 1951. Т. 44; Стимулированные токи и электролюминесценция. К., 1972 (співавтор).

Рекомендована література

1. A. N. Glebova, Yu. A. Khramov. Academician A. N. Goldman and his authentic contribution to semiconductor science and technique // НН. 2000. № 1/2;
2. Проскура О. О. Гольдман: «Я залишив як слід своєї праці великий дослідний інститут фізики...» // Вісн. НАНУ. 2001. № 12.

Бібліографічний опис:

Гольдман Олександр Генріхович / А. М. Негрійко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-25707>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).